

СОТРУДНИЧЕСТВО ДЛЯ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМЫ ОТХОДОВ

Материалы
V Международной конференции

2-3 апреля 2008 г.

г. Харьков, Украина

Организаторы

- Независимое агентство экологической информации «ЭкоИнформ»
- Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт»
- ООО «Экологический Альянс»

мир отходов
www.waste.com.ua

Юридический спонсор

Содействие

Информационные партнеры

УДК 574
ББК 35
С67

Сотрудничество для решения проблемы отходов: Матер. V Междунар. конф. (2–3 апреля 2008 г., г. Харьков, Украина). — Х., 2008. — 340 с.

ISBN 966-8337-10-7

Рассмотрены различные аспекты проблемы управления отходами. Значительное внимание уделено нормативно-правовым, санитарно-экологическим, экономическим и организационным вопросам. Представлены многочисленные технологические решения и оборудование для обезвреживания и утилизации отходов.

Книга будет полезна инженерно-техническим и научным работникам, производственникам, потенциальным инвесторам, специалистам лизинговых и страховых компаний, финансовых учреждений, представителям общественных объединений, структур власти и всем, кто связан со сферой управления отходами.

УДК 574
ББК 35

СОДЕРЖАНИЕ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫЕ, САНИТАРНО-ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ, ЭКОНОМИЧЕСКИЕ И ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ОТХОДАМИ

ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ: ПІДСУМКИ І ПЕРСПЕКТИВИ <i>Виговська Г. П., Міщенко В. С.</i>	17
ИДЕНТИФИКАЦИЯ И УЧЕТ ОПАСНЫХ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ КАК ЭЛЕМЕНТ УПРАВЛЕНИЯ ТЕХНОГЕННО-ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТЬЮ <i>Шахматов В. В., Подоїнищын В. А.</i>	20
ПЛАТА ЗА ВІДХОДИ. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ І АЛЬТЕРНАТИВНІ РІШЕННЯ <i>Міщенко В. С.</i>	23
ФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ <i>Огінок М. В.</i>	26
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗБИРАННЯ, ПЕРЕВЕЗЕННЯ, ПЕРЕРОБЛАННЯ ТА УТИЛІЗУВАННЯ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ <i>Юрескул В. О.</i>	27
REGIONAL COOPERATION IN WASTE MANAGEMENT: EXPERIENCES FROM RECO AND RECO-EAST PROJECTS <i>Mont O., Plepys A.</i>	28
ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ЭКСПЕРТИЗА И СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ УТИЛИЗАЦИИ ОТХОДОВ <i>Будников Б. О.</i>	29
СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ БИТОВИМИ ОТХОДАМИ В АЗЕРБАЙДЖАНЕ <i>Гусейнов С. Я.</i>	32
ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ АЛТАЙСКОГО КРАЯ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ <i>Михайлов А. В.</i>	34
ВИКОРИСТАННЯ КОСМІЧНИХ ЗНІМКІВ ДЛЯ АНАЛІЗУ ЗАБРУДНЕНОСТІ ЗЕМЕЛЬ НАВКОЛО МІСЦЬ ВИДАЛАННЯ ВІДХОДІВ <i>Клименко В. І., Трофимчук О. М.</i>	35
ОСОБЕННОСТИ ПРОБЛЕМЫ ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ ЗАГРЯЗНЕНИЯ МИРОВОГО ОКЕАНА КОРАБЛЯМИ ВОЕННО-МОРСКИХ СИЛ <i>Ратушняк И. А., Трушляков Е. И.</i>	37
ПОСТУПЛЕНИЕ ЗАГРЯЗНЯЮЩИХ ВЕЩЕСТВ ОТ КОНТРОЛИРУЕМЫХ ИСТОЧНИКОВ В Р. ВОЛГУ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ РАЗВИТИЯ РЕГИОНА <i>Кочарян А. Г., Сафронова К. И., Лебедева И. П.</i>	40
РОЛЬ ВОДООХРАННЫХ ЗОН В БОРЬБЕ С ДИФFUЗНЫМИ ИСТОЧНИКАМИ ЗАГРЯЗНЕНИЯ ПРИРОДНЫХ ВОД <i>Кочарян А. Г., Кузенкова Е. С.</i>	42
МЕНЕДЖМЕНТ МЕДИЦИНСКИХ ОТХОДОВ В РЕСПУБЛИКЕ МОЛДОВА <i>Бульмага К., Комарова З.</i>	44
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ АУДИТ СИСТЕМЫ ОБРАЩЕНИЯ С ОТХОДАМИ АВТОРЕМОНТНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ <i>Давиденко Н. В., Маннанова С. А.</i>	45
ЦЕНТР ТРАНСФЕРА ТЕХНОЛОГИЙ В ОБЛАСТИ ВТОРИЧНЫХ РЕСУРСОВ И ЭКОЛОГИИ <i>Алексеев Ю. Г., Нисс В. С., Григорьев С. В., Трошяя Н. Ю., Шуст А. С.</i>	47
РАДИОАКТИВНЫЕ И ТОКСИЧНЫЕ ОТХОДЫ. ПЕРЕРАБОТКА И ОБЕЗВРЕЖИВАНИЕ	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПОЛИМЕРНЫХ МАТЕРИАЛОВ ДЛЯ ИММОБИЛИЗАЦИИ ЖИДКИХ РАДИОАКТИВНЫХ И ПРОМЫШЛЕННЫХ ОТХОДОВ <i>Похитонов Ю. А., Старченко В. А., Колобов Е. А., Dennis Kelley</i>	49
ПЛАЗМЕННЫЕ МЕТОДЫ В ТЕХНОЛОГИИ ПЕРЕРАБОТКИ РАО <i>Савчин В. В., Моссэ А. Л.</i>	50
ПУТИ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМ КЛАССИФИКАЦИИ И ХАРАКТЕРИЗАЦИИ РАО УКРАИНЫ <i>Батий В. Г., Правдивый А. А., Рудько В. М.</i>	52
РАЗРАБОТКА МЕХАНИЗМА ЭКОЛОГО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ОЦЕНКИ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ЦИКЛОВ ОБРАЩЕНИЯ С РАДИОАКТИВНЫМИ ОТХОДАМИ <i>Лобачева Н. А.</i>	55

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗБИРАННЯ, ПЕРЕВЕЗЕННЯ, ПЕРЕРОБЛЕННЯ ТА УТИЛІЗУВАННЯ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ

Юрескул В. О., Одеська національна юридична академія, Одеса, Україна

Стаття 33 Закону України «Про відходи» забороняє змішувати відходи, для утилізуваня яких в Україні існує відповідна технологія. У постанові Верховної Ради України від 6 жовтня 2005 р. Кабінету Міністрів України було рекомендовано розробити та до 1 січня 2006 р. внести на розгляд Верховної Ради України зміни до Закону «Про відходи», у яких передбачити впровадження системи роздільного збирання ТПВ. Однак це досі не виконано.

Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 11 грудня 2006 р. № 407 затвердив *Правила з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізації твердих побутових відходів*, в яких немає жодних посилань на *Правила надання послуг із збирання та вивезення твердих і рідких побутових відходів*, затверджені в Наказі Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 21 березня 2000 р. № 54. Більш того, положення цих нормативно-правових актів суттєво відрізняються. Зокрема, існують відмінності у визначенні системи збирання та вивезення ТПВ, установленні вимог до роздільного збирання ТПВ, збирання негабаритних, небезпечних та інших видів відходів, а також до контейнерів для збирання ТПВ, порядку вивезення зібраних відходів. Необхідно узгодити ці нормативно-правові акти.

У *Правилах з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізації твердих побутових відходів* (далі *Правила*) розглянуто технічні вимоги до контейнерів для збирання ТПВ, зокрема підземних, питання роздільного збирання ТПВ, особливості збирання негабаритних відходів, відходів дачних об'єднань, лікувально-профілактичних установ, інших небезпечних відходів, організування планово-регулярного перевезення ТПВ та їх окремих компонентів. Названі типи сміттєзбиральної техніки, наведена методика розраховування кількості контейнерів та сміттєвозів для збирання ТПВ та їх окремих компонентів. Розглянуто наявні технології перероблення та утилізуваня ТПВ та технічні вимоги до них. Передбачено, що деякі пункти *Правил* вводять поступово, це дозволяє населеним пунктам набутти певний досвід та підготуватися технічно, технологічно та фінансово до впровадження деяких організаційних заходів пов'язаних з ТПВ. Привертає до себе увагу недбалість, допущена у прикінцевих положеннях *Правил*. Так, передбачено, що п. 2.16.2 набере чинності з 1 січня 2008 р., п. 2.5.1.4, 2.16.8 — з 1 січня 2010 р., але таких пунктів у *Правилах* не існує.

Необхідно звернути увагу на низку пунктів *Правил*, що потребують доопрацювання. Так, у п. 1.7 зазначено, що споживачі послуг із вивезення ТПВ зобов'язані укладати договори з виконавцями — переможцями конкурсів на набуття права надавати ці послуги на певній території, межі якої визначають органи місцевого самоврядування. Однак посилання на порядок проведення конкурсів та визначення території немає. З 1 січня 2010 р. має набрати чинності п. 2.5.1.2, який передбачає, що конструкції та розміри контейнерів для збирання ТПВ та їх компонентів мають відповідати європейським стандартам, зокрема мати певний колір. Тобто з набранням чинності цього пункту всі контейнери в країні треба замінити або перефарбувати. Доцільніше було б надати рекомендації щодо фарбування контейнерів, обмеживши вимоги обов'язковим нанесенням написів, для збирання яких саме відходів призначені контейнери.

Згідно з п. 4.3.1 сортування ТПВ — це механічне розділення відходів за їх фізико-хімічними властивостями, технічними складниками, товарними показниками тощо з метою підготувати ТПВ для перероблення, утилізуваня чи захоронання. ТПВ сортують на сортувальних комплексах — об'єктах для відокремлення змішаних перероблюваних матеріалів ручним (із додержанням чинних санітарних норм і правил) або механічним способом. За такого підходу до сортування обмежено можливість компостування ТПВ, наприклад, селянами чи дачниками з подальшим використанням компосту в господарстві, оскільки, відповідно до п. 4.4.4 *Правил*, компостування потребує спе-

матеріалів, каміння тощо. Доцільнішим є визначення сортування як відбирання, розподілення, розкладання відходів за видами з метою їх подальшого утилізування. Такі дії можливі й на етапі роздільного збирання ТПВ.

Відповідно до п. 4.6 заборонено приймати на перероблення ТПВ, що містять відходи, небезпечні щодо санітарії (ветеринарні відходи 1-го класу небезпеки, відходи лікувально-профілактичних установ, ветеринарні конфіскати, відходи перукарень), однак не визначено, що саме потрібно робити з такими ТПВ. Відповідно до п. 2.17.2 заборонено викидати відходи лікувально-профілактичних установ у контейнери ТПВ. Доцільно розширити цю вимогу і на лікарські засоби, утворені у населення, і збирати їх окремо як небезпечні відходи. Згідно з п. 2.17.3 відпрацьовані паливно-мастильні матеріали, автомобільні шини, акумулятори, відпрацьоване електричне та електронне обладнання, інші небезпечні відходи слід збирати у спеціально відведених і обладнаних місцях для обов'язкового подальшого утилізування відповідно до чинного законодавства. Слід передбачити порядок збирання названих у Правилах відходів. Доцільно також передбачити положення щодо збирання металів, текстилю, деревини.

Відповідно до п. 2.15.8 обов'язково слід роздільно збирати компоненти ТПВ на пляжах, ринках, площах, вокзалах, у парках, скверах, садах. Цей перелік доцільно розширити навчальними закладами, де утворюється велика кількість макулатури, супермаркетами, де утворюються відходи пакування тощо. Правила мають передбачати використання урн з кількома відділеннями для різних фракцій, як це практикується у Страсбурзі, Стокгольмі, Франкфурті-на-Майні та в інших містах. Вимоги Правил до організування роздільного збирання ТПВ дещо обмежують можливості його ефективного впровадження шляхом установаження вичерпного переліку схем. Доцільно було б закріпити можливість використовувати й інші схеми — головне, щоб вони відповідали вимогам екологічної безпеки. З погляду розмежування відходів і вторинних ресурсів Правила можна було б назвати *Правилами з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізування твердих побутових відходів і вторинних ресурсів побутового походження*, відповідно відкоригувавши зміст документа. Таким чином Правила потребують суттєвого доопрацювання.

SOME ASPECTS OF EXISTING LEGAL FRAMEWORK REGULATING THE ORGANIZATION OF MUNICIPAL SOLID WASTE COLLECTION, TRANSPORTATION, RECYCLING AND DISPOSAL

Yureskul V. A., Odesa National Academy of Law, Odesa, Ukraine

The paper reviews and analyzes the provisions of the Rules Regulating the Organisation of Household Solid Waste Collection, Transportation, Recycling and Disposal, approved by the Ministry of Construction, Architecture, Housing and Municipal Infrastructure of Ukraine in December 11, 2006, and recommends a number of amendments/revisions.